

EESTI POLITSEILEHT

ADMINISTRATIIV-ÕIGUSLIK AEGKIRI.

Nr. 46 (360)

20. novembril 1928 a.

VIII. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.

Tellimise hind: aastas Kr. 10.—
 poolaastas „ 5.—
 veerandaastas „ 2.50

Siseministeriumile alluvatele asutustele ja nende ametnikkudele on tellimise hind:

aastas Kr. 8.—
 poolaastas „ 4.—
 veerandaastas „ 2.—

Üksik number maksab 25 senti.

Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 7-24
 Avatud k. 1/29—1/23. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1

Kuulutuste hinnad:

1/1 lehek. Kr. 40.— || 1/4 lehek. Kr. 10.—
 1/2 „ „ 20.— || 1/8 „ „ 5.—
 1/3 „ „ 13.50 || 1/16 „ „ 2.50

Tunnistuste kaotuste kuulutused Kr. 1.—
 Lehe eesküljel 75°/o, tekstis 100°/o kallim.

Aadressi muutmine 30 senti.

Aadress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338
 Jooksev arve Eesti panga Tallinna osak. nr. 543

Sisu: 1) A. Liit, Laiba näoilme. 2) Tallinna-Harju prefektuuri kümnes aastapäev. 3) Hr. E. Maddison lahkus siseministeriumi teenistusest. 4) Adm.-osak. direktori hr. E. Dolfi 25-a. teenistusjuubel. 5) Jalgrattavargusest ja selle ärahoidmise võimalusest. 6) Vallapolitseist. 7) Politseiniku vilest. 8) Ametlik osa. 9) Küsimusi ja kostmisi. 10) Kuulutusi.

Laiba näoilme.

A. Liit.

Viimastel politseiametnikkude katsustel Tallinnas oli juurduse teemiks mõrtsukatöö. Sellele teemile tehtud tööde vaatlusprotokollis laiba kirjelduse osas leidis tähelepanekuid ka laiba näoilme, asjaolu, mis tunnistab vaateleja põhjalikkust. Huvitavad siinjuures on aga kaks asja: kõikidel tähendatud juhtumustel panid vaatlejad tähele, et laiba nägu väljendab ehmatust või hirmutunnet, ning teiseks — vaatlusandmestik oli konstrueeritud katsealuse poolt tema vabal valikul ainsa tingimusega, et see seiks kooskõlas mõrtsukatööga. Järelikult peab arvama, et laiba näoilme teadlikult oli fikseeritud protokollis mõrtsukatööd tunnistava andmena ja nimelt seetõttu, et see ilme väljendas hirmu, ehmatust. Nagu olen võinud kuulda mitmel puhul, valitseb ka rahva hulgas kaunis laialdaselt vaade (mis tunnistajate

kaudu võib ulatuda kohtulauanigi), nagu peegeldaks laiba nägu surmaeelseid tundeid — rahu, valu, hirmu, ahastust jne. Sama võib leida tihti ka kriminaalromaanest.

Tugedes laiale alusele, kirjeldatud vaade võib saada otsustavaks tegelikkudel juhtudel, eriti aga n.n. kahekordsete enesetapete puhul, mil üks osalistest surmab kaaslase, kuid miskipärast jääb ise ellu. Siis ellujääja harilikult ei salga teise osalise surmamist, kuid põhjendab seda kokkuleppega, isegi nõudmistega viimase poolt. See tema seletus võib olla aga ka väljamõeldis (näit. ta tegelikult tappis teise kättemaksuks ja tahtis lõpetada pärast seda oma elu enesetaptega), ja siin on kiusatus küllalt suur võtta seisukorra selgitamiseks appi kas või laiba näoilme.

Kuna laiba näoilme küsimus seeviisi

tegelikult kuritegude jälgimisel võib omada aktiivse ilme, siis poleks huvituset teada, mis arvavad sellest eriteadlased — arstid. Viimaste arvamisi leiame Grossi arhiivist, k. 71, Saksa kohtuarsti dr. E. Hurviczi kokkuvõttes.

Kuulus prantsuse kohtuarst Brouardel: „Vaadeldes laipa, kelle silmalaud avatud — kuna need pole suletud hoolitseva käe poolt — tekib tihti tunne, nagu peegelduks laiba näojoontest kiritöö stseeni läbi esilekutsutud ehmatuse väljendus. Laiba kangestuse kättejõudmisega omavad näojooned omapärase väljanägemise; täpselt sedasama võib panna tähele ka juhtumustel, kus viimastel silmapilkudel enne surma puudusid igasugused põhjused hirmu tundmiseks. Ei pea unustama, et mädanemisprotsess juba oma alguses tunduvalt võib moonutada näojooni.“

Omal ajal tappis Prantsusmaal üliõpilane ja kirjanik Chambige abielus oleva proua G. Ülekuulamisel seletas Chambige, et proua G., kellel lapsi, olnud nõus anduma temale ihuliselt, kuid tingimusega, et mõlemad pärast seda lõpetavad elu enesetappena. Tunnistajad, kes nägid proua G. laipa esimestena, olid üllatunud tema näojoonte rahulikkusest. Sel puhul usutletud dr. Lacassagnes avaldas järgmist: „Kalduvus, leida surnu näojoontest mitmesuguseid arvata vaid väljendusi (ilmeid), on üldiselt tuttav. Mis puutub kahekordseid enesetappeid, siis olen näinud neid mitmesuguseid, näit. armastajate paare, kes ühtesotult hüpanud vette, teisi jälle, kes joonud mürki ühest ja samast klaasist või kes üheskoos hinganud sisse söevingu. Olen uurinud mõrtsukatöö ja enesetappe juhtumeid, kus mees surmas enne oma armastatu ja siis enese. Nende nägudelt ei ole ma kunagi märganud mingisuguse surmaeelse mõtte või lohutuse jälgi. Samuti olen uurinud läbi enam kui viiskümmend laipa, kes langedud mõrtsuka käe läbi, kuid ka nende nägudelt ma pole leidnud mingisugust ehmatuse või hirmu ilmet.“

Prof. Strassmann: „Albert teatab juhtumusest (Henke kuukiri 1843. a.), kus keegi noormees pärast pikka võitlust saanud korda vägistamise ühe 24-aastase naisterahva kallal. Akti kordasaatmise juures hoidnud ta käe naisterahva suul, et takistada appihüüdmist,

millest aga naisterahvas lämbunud. Laiba ülevaatusel leidnud ta (Albert) selle näol selgesti peegelduvat tolle joovastuse ehk ekstaasi väljendust, mis harilikult saadab sugulist akti. On selge, et autori fantaasia on haaranud ülivõimu ta kaine vaatlemise üle. Muidu ei ole mina leidnud literatuurist sellekohaseid tähelepanekuid, samuti oma praksises pole mul olnud juhtumusi, kus laiba näoilme nimetamisväärselt oleks vastanud surma tõelisele põhjusele. Tähendatud ilme üldse võiks olla tabatav üksnes harukorral, kuna ta tekib näomuskliite kokkutõmbest, millised aga surma kättejõudmisega jälle lõtvuvad. Seega võiks olla püsivast ilme juttu ainult n.n. kataleptilise laibakangestuse puhul.“

Salanõunik A. Leppmann: „Oma arstliku tegevuse kestel on mul olnud palju juhtumusi, kus ka vägivaldse surma leidnute laipu. Minu arvamine on niisugune, et surnu näoilme ei saa tuletada mingisuguseid kasutamiskõlvulikke otsusi surmaliigist.“

Salanõunik dr. Hoffmann: „Aastate jooksul olen näinud sadasiid laipu, loomulikku surma surnute, enesetappjate kui ka tapetute omi. Ma usun, et näoilme, mida arvatakse märgatavat laibal, on tihti ainult elava fantaasia vili. Üksnes harukorral võiks olla juttu valulikult moonutatud näojoontest. Mul oli varemalt Halles suur arstlik praksis; tuletan sealt meelega juhtumeid, kus inimesed surid tõepoolest piina- ja valurikast surma. Nende laipade nägudel aga puudusid valu märgid. Erandi võiks teha vast nende suhtes, kes surnud kõhunaha põletikku, vähemalt olen võinud panna tähele, et isikutel, kes surnud kõhunaha põletikku, näib nägu ilmutavat pärast surma mõnikord valulikku ilmet.“

Dr. Hurvicz arvab omaltpoolt, et eespoolöeldule võiks tõmmata roobasjoone füsiognoomikast, millest Vundt ütleb, et kõigil katsetel, leida inimese näojoonte ja tema sisemise ilma vahel teatavaid suheteseadusi, on see puudus, et nad võtavad muutumatud näovormi iseärasused, mis tingitud näo kondikavast ja muist füüsilise ehituse omadusist, vaimlise iseloomu tähendusrikaste sümbolideks. Juba inimese eluajal, tähendab ajal, mil on olemas orgaaniline side tema välimuse ja sisemise ilma vahel, tühistab

teatavate puht-anatoomilis-füsioloogiliste omaduste olemasolu näojoonte psühholoogilise tõlgitsemise. Muidugi on ülemalkäsitatud küsimus iseendast võrdlemisi lihtsam, kuna tema taotleb sideme leidmist ainult ühe kindla elementaaraffekti (näit. hirm, lõbutunne) ja näojoonte vahel, kuid teisest küljest raskendab tõlgitsemist jälle see asjaolu, et tõlgitsemisobjektiks ei ole enam orgaaniline eluavaldus, vaid anorgaanilisse alasse kuuluvad füüsikalise-keemilised muutused. Järelikult vaadeldes surnu

näojooni, ei ole meil tegemist enam psühholoogilise, vaid anatoomilis-füüsikalise näoilmega. See seisab kooskõlas prof. Strassmani väitega, mille järele surmapõhjusele vastav näoilm tekib näomuskulite kokkutõmbumisest, millised aga surma kätte jõudmisega jälle lõtvuvad ja seega kaotavad olnud näoilm. Seega ei või laiba näoilmel olla mingisugust tähtsust kuritegude jälgimise alal. Rahva hulgas levinud vastupidine vaade on aga uudishimulis-kaastundlikkude laibakatsetajate elava fantaasia vil.

Tallinna-Harju prefektuuri kümnes aastapäev.

Aastapäeva pühitsemine algas möödunud aja jooksul ametikohuste täitmisel langenute mälestustahvli avamisega prefektuuri ruumides 12. nov. kell 9 homm. Ilmunud olid mõned langenute omaksed, nende seas Arved Kolli vana emake. Prefekt palus hra siseministri avada tahvli, misjärele mustalt marmortahvli langes kate. Lastes komissari Leppneri langenute nimesid ette lugeda, tegi hra siseminister ühtlasi korralduse, et igal aastal prefektuuri ametnikud prefektuuri aastapäeval mälestustahvli alla koguneksid ja langenute nimed ette loetaks. Korraaliga „Meil tuleb abi Jumalast“ prefektuuri orkestri saatel algas õpetaja Stokholm vaimuliku talitusega, tuletades meele langenuid, kes kõige kallima annud, mis neil üldse oli; trööstis omakseid ja lõpetas nende ning prefektuuri teenijate õnnistamisega. Orkester mängis koraali „Ligemal Jumal sul.“

Politseikooli ees jaoskondade järele rivistunult sammuti orkestri helide saatel Kaarli kirikusse pidulikule liturgiale. Kui saabus hra riigivanem, algas jumalateenistus, mida ilustas veel koorilaul.

Kell 11.30 min. algas Toompea lossi platsil meeskondade rivistumine jaoskondade kaupa, ühes politseikooli ja ratsareserviga. Kohale ilmusid külalistena Riia prefekt Grünvalds kahe komissariga, kohtupalati ja rahukogu prokurörid, garnisoni ülem, kaitseväe ülem, kõrgemad politsei juhid j. t. Kell 11.55 tervitas hra siseminister meeskondi. Hra riigivanem saabus veidi hiljem, võttis vastu paraadi ja kõneles sel puhul kokkuvõetult järgmist:

Oli aeg enne maailmasõda, kus meie

imestusega kuulsime Skandinaavia riikidest, et politsei on rahva sõber. Nüüd näeme ise, et politsei on lugupidamise ja austamise vääriline, et ta on õigusriikluse kaitsja. E. V. politseid ei tarvitse aus kodanik karta, sest ta on kaitse heakorraks, kardetav on ta üksi korravaenlastele. Seda pole kätte saadud vaevata, pika enesekasvatusega ja enesedistsipliinita. Paljud on pidanud taganema politseiteenistusest, sest neil pole olnud jõudu ja vastupidavust tänase päevani. Olgu tervitatud need, kes on suutnud tänase päevani välja jõuda. „Tervitan teid, politsei kohapealsed juhid ja teenijad, suures ja vastutusrikkas kodanikkude julgeoleku ja nende kaitse töös, ka edasipüüdmisses nende tähiste poole, mis püüavad õigusriiklusele. Ärgu olgu teie seas kaksipidi mõtlejaid teie püüetes oma kodu kindlustamisel selle rippumatuse kohaselt. Tervitan kõiki, kes seisavad politseis meie rahvariikluse teenistuses. Selles lootuses saadavad kodanikud politseid tulevikku oma paremate soovidega. Järgnes hümn. Haruldaset ilusa sügispäikese naeratusel vilistasid flöödid, hõiskasid kornetid, pildus väike trumm nobedasti haavleid vahele suure trummi ähkimisele, orkester alustas paraadmarssi. Sammusid hra riigivanemast mööda sirged politsei kolonnid, juhitud jaoskondade komissaridest, kadudes edasimarssimisel vanade Toompea majade vahele. Kohale kogunenud rahvahulk valgus laiali, mööda oli aastapäeva väline ja ametlik osa.

Lühike kokkuvõte „Estonias“ koosviibimisel peetud kõnedest. Tuleb tunnustada, et kõne-

lejad ei tulnud tühjade kätega. Mõned neist olid kaunis sisukad, mõned haruldase hoorikkusega. Vaevalt on mõnel teisel juhul meie kümneaastasest kestvuselt politseile räägitud nii paljuülevaid ja kiitvaid sõnu.

Prefekt Rotenbork: Seljataga on esimesed rasked aastad, mil tuli esitsa üksi töötada, hiljem politseikooli kaasabil. Meil tuleb läbi käia nii kohtute, omavalitsuste kui ka teiste ametikohtadega. Kuid meie arenemine peab sarnaselt sündima, et keegi ei jääks kaitseta. Tagasi vaadates peame küsima, kas võime sellest rõõmu tunda? Meie ei või ega tohi seisma jääda ega jätta selgitamata ühtki eluaval dust. Olgu tervitatud meie keskel viibiv riigivanem, riigikogu esimees, kaugemalt külalised kui ka pidulised. Riik on meie kätte usaldanud suure ja kõrge ülesande, seda tuleb hoida ja kaitsta.

Riigivanem J. Tõnisson: Mõõdunud varjud on jäädavalt kadunud. Võrreldes korrapidajaid enne ja nüüd, selgub meile demokraatliku riigikorra kuju. Paljudel ei ole siiski selgunud need põhjused, mis on pannud muutma vaate korrapidaja võimu peale. Vaim on muutnud meie elu uueks, on teinud suure vahe veneaegse ja Eesti vabariigi korrahooldja vahel. Sundimisega ja ainult kohusekandmisega ei saa meie enam end distsiplineerida. Sund üksi sööb närve. See oleks raskem kui suudame ja jõuame kanda. Võim on riikluse hingeõhk. Kuid vahe demokraatliku ja autokraatliku võimu vahel on see, et autokraatlikus riigis kasutatakse võimu oma meelevalda järgi, demokraatlikus korras käsitatakse võimu rahva arusaamise järgi. See võim ei tohi olla nõrk, kuid ta ei tohi ka minna kaugemale kui seda nõuab *salus publica*. Kui ollakse sellest vaimust läbi käidud, ei ole raske kohaneda uutele oludele; teisiti ei saa siis tegutseda oma veendumuse pärast. Siis ei käsitata võimu enam enda kihutusel, vaid hea korra pärast.

Soovin vabariigi politseile ja tema kõrgematele juhtidele, ka kaugemas maanurgas, et nad anduksid demokraatlikule mõtleviisile, mis neid kannud möödunud 10 aasta jooksul ja aidanud meid välja aegadest, mil kannatanud igaüks. Tuleviku katsumistes ei või olla suuremaid raskusi kui need, milledest meie läbi käinud. Kui see tunne kannab meid hääl ja kurjel päevil, siis kasvate kaasa oma riigiga. Tulev põlv peab kasvama kultuurilistel kogu-

setunnetel isamaalisel vaimustusel ja riiklikkude lootuste abil tuleviku tähistele poole.

Riigivanema kõnele vastatakse müri-seva „elagu'ga“.

Riigikogu esimees K. Einbund: Võtke vastu tervitused ja õnnesoovid teie 10-aastase juubeli puhul. Teie saate aru — need tulevad südamest. Asjata kõneldakse ja olen kuulnud, ikka kõneldakse, meie politsei on arenenud, palju edasi jõudnud jne. Iga asutus, iga ettevõtte peab arenema ja areneb ka tulevikus. Meie oleme aga kõik rahuldud, et võime 10-aastaselt juubelil kindlasti öelda, meil on politsei, meil on kindel politsei. Ärge oodake minult seepärast juttu tööst ja tegevusest, mis politsei asutanud ja ta edasi viinud, vaid oodake minult sõnu, mis hoiavad politsei kindlana praeguste ja tulevaste põlvete jaoks. Teie andsite vande, milles töotsite olla truud Eesti vabariigile ja ta seaduslikule valitsusele ning täita oma ülesandeid nii, nagu seda käsib seadus ja südametunnistus. Ma julgen tõendada, et see viimane on kõige tähtsam. Riikliku võimu kindlus ei olene ainult kodanikkude kindlusest, vaid eeskätt ka riigivõimu kandjate, ametnikkude, eriti aga riigi kaitsjate, kaitseväge ja politsei kindlusest. Teie ei läinud täna tühipalja vormi pärast kõrgesse pühakotta, vaid tegite seda, et paluda kõigekõrgemalt puhastust oma südametunnistusele, et jõuaksite olla lõpuni kindlad ning üksmeelsed vandetäitjad, puhtad oma südames ning südame-truud oma isamaale. Ainult puhas südametunnistus kannab teid tiivustatuna meie rahva püüete kõrgemate väärtuste ühisesse ahelikku.

Teie olete distsiplineeritud kogu. Palun hüüda kolm korda ta elagu Eesti vabariigile ja kõigile, keda kandmas ning juhtimas kindel südametunnistus.

Siseminister J. Hünerson: Võib tekkida kergesti küsimus, miks Eesti riigivõim ei saanud õieti veel 24 tundi tegutseda, kui temal oli vaja politseid. Olen tähele pannud seda vaadet, mis oli meie riigi esimestel aastatel politsei peale. Politseid kujutati kui suurt pahet, mis meile tulnud üle mustast minevikust. See vaade valitses laialt, isegi meie noores parlamendis. Taheti öelda, politseid pole vaja, ta on kodaniku kiusamiseks. Teiselt poolt näeme, et politsei on meil siiski uuesti loodud, ta pole läinud riigi jäänus. Esimesed korraldajad polnud ka mitte endise

mõttevaimu kandjad, vaid demokraadid. Ja iseloomulik, et pahempoolsete vaadete mehed korraldasid meil esimese politsei.

Möödusid aastad, enne kui aru saadi politsei riiklikust tähtsusest, mis meile nii mõistetav on. Otse veidrusena näis, kuidas üksikud kodanikud, kes muidu politseid sajasid, hädaohtu sattudes nõudsid abi politseilt. Tähendab, häda avas nende silmad. Endine politsei oli võõra võimu pealesundija ja maksapanija, mida rahvuslikult mõtleja ei saanud heaks kiita. Igäihel oli midagi varjata, kuna politsei püüdis salajamaid tundeid rinnust välja kiskuda.

Ajad on teiseks muutunud, endisest politseist pole jäänud muud järele kui ainult nimi. Politseisse võetakse nüüd meie oma rahva paremaid poegi, teda arendatakse teises sihis ja mõttes kui see varem sündis. Politseinik ei tööta enam meie rahvuslike püüete vastu, vaid ta tegutseb rahvaga käsikäes. Seepärast peavad nüüd kodanikud politseid ka teisiti hindama, temast kui korraldavast ja ülesehitavast jõust lugu pidama.

Eesti rahvusliku politsei kujundamisel on suured teened meie vanematel politseijuhtidel, eeskätt lugupeetud riigikogu esimehel K. Einbundil kui endisel siseministril. (Elavad kiiduavaldused, kõik tõusevad püsti.) Teeneid on ka igal politseitögelasel, kes oma ametikohuseid täites meeles peab, et ta kodanikkude seaduslike nõuete täitmiseks ametis on. Vabariigi politsei olgu vali ja õiglane. Siis on ta loov jõud meie riigi ülesehitamisel. Selles sihis täienemiseks soovin head kordaminekut.

Riia prefekt Grünwalds: Olime rõõmsad, kui saime teilt kutse. Toome terviseid Riia politseilt. Kümme aastat on lühike aeg, kuid edasi on jõutud palju. Täna nägime paraadil jõudu, millega tuleb arvestada. Politsei täienemist tunnustavad ka meie vaenlased. Täna on teie näod rõõmsad, muidu aga tusased, sest meil on ju alati tegemist vastastega, kes meid loevad armuleiva sööjateks. Teine hääl kostab meile kõrvu kriminaalkurjategijate poolt. Kolmas hääl on rahva hääl. Kümne aasta pärast on teie objektiivsus selline, nagu seda nõuab seltskond. Minu ametvennad paluvad teile öelda, et hädakorral oleme teile abiks. Elagu Eesti politsei!

Kohtupalati prokurör Müller: 10 aasta jooksul tehtud töö on taga-

järjerikas, mida tuleb tunnistada. Tublide töömeeste auks tõstame oma klaasi.

Riigikogu asjadevalitseja Maddison: „E. Politseileht“ ja E. administratiiv-õigus võivad areneda ainult siis, kui teda toetab politseiametkond. Loodan, et teie kaasatulemisega edeneb meie noor administratiiv-õigus.

Garnisoni ülem kindral Unt: Südamlikke tervitusi. Tallinna garnisoni poolt. Kümne aasta eest ütles linnapea ja volikogu, et vaja organiseerida politseid, kaas oli igal pool. Üksikud mehed astusid etteotsa ja nüüd näeme kindlat organisatsiooni, kuuleme kiitvaid otsusi, teie paraad oli suurepärase. On olnud päikesepaistelisi päevi, on olnud ka tumedaid. Meil on kindel side kaitseväge, kaitsejõudu ja politsei vahel, need on alati üksteist leidnud, seda sidet tuleb edasi pidada.

Kaitsejõudu ülem Roska: Riik saab üksi siis tööd teha, kui rahu majas. Oli vaja suuri kannatusi ja palju ohvreid enne kui rahu tuli. Tehakse tõsist tööd rahu heaks, üheltpoolt kindlustatakse teda, teiselt poolt organiseeritakse masse rahu kaitseks. Üle ilma on seaduslike organisatsioonide kõrval vabatahtlikud, seda nõuab rahva instinkt. Sest ei või pead anda, et kusagil midagi kärgatab. Kui rahu pole maale tulnud lõpulikult, siis teeme tööd seni, kuni need võimalusedki kaoks, et keegi veel julgeks riigivõimu järele kätt sirutada.

Linnapea Uesson: 12. nov. 1918. a. astus okupatsioonivõimu langemisel volikogu kokku ja esimene otsus oli asutada miilits. Et aga linnavalitsus on kollegiaal-asutus, politsei peab aga tegutsema ühe isiku all, siis viidi politsei siseministeeriumi alla. Tallinna kodanikud on uhked oma politsei peale, seda nägime laulupeo ajal. Tervitan linnavalitsuse nimel.

Harjumaak. val. esimees Kurris: Mäletan, kui maal oli kuritegu tehtud ja kurjategija ära jooksnud. Seal ütles 60-aastane talumees, ei ta pääse, küll politsei ta kätte saab. Niisugune usaldus on maal politsei vastu.

Tartu-Valga prefekt Kruus: Tervitan vanemat venda Tallinna-Harju prefektuuri ja soovin, et kiidusõnad ei jäta teid puhkama, vaid ergutavad edasi.

Allkonstaabel Kuusik: Kes võitsid vabaduse, puhkavad mullas. Ärge unustagem meie ettepanud suurt

nõudmist — seda vabadust kaitsta. Tahame olla valvel ja tuua parimat mis meil on.

Õpetaja Stockholm: Olen kuulnud inimestelt: politsei on rahva sõber.

Soovin, et sarnane ilus vahekord kehtaks edasi ja oleks jäädav.

Õhtul algas „Estonia“ valges ja punases saalis pall. M.

Härra E. Maddison lahkus siseministeeriumi teenistusest.

(Käsk kiri 1. novembrist s. a. siseministeeriumile.)

Täna lahkus siseministeeriumi teenistusest ministeeriumi peasekretär Eugen Maddison, et minna riigikogu juhatuse kutsel riigikogu asjadevalitseja kohale.

Härra E. Maddisoni lahkumise puhul siseministeeriumi teenistusest loen oma kohuseks lühidalt meele tuletada neid silmapaistvaid teeneid, mis on härra E. Maddisonil siseministeeriumi alal eriti ja meie noore seadusandluse alal üldse.

Asudes 1922. aastal endise administratiiv-asjade peavalitsuse juhtimisele peale lühikeseajalise töötamise siseministeeriumis ajutise tööjõuna, tuli härra E. Maddisonil kõigepealt tegemist teha mitmesuguste seaduseelnõude väljatöötamisega, missugune tähtis töö lasus tema õlgadel ka peale endise administratiiv-asjade peavalitsuse likvideerimise 1. apr. 1926. a. ja tema nimetamise siseministeeriumi peasekretäriks. Härra E. Maddison on isiklikult kokku seadnud umbes 40 seaduseelnõu ja üle 30 määruse ja juhtnõori. Tähtsamate seaduseelnõudena, mis tema poolt välja töötatud ja mis vahepeal riigikogu poolt vastu võetud, tuleks nimetada: koosolekute

seadus, kodakondsuse seadus, ühingute ja nende liitude seadus, usuühingute ja nende liitude seadus, perekonnaseisu seadus, matmispaikade seadus, mõnede seaduste ja sundmääruste rikkumiste eest määratavate adm.-karist. seadus, oma-valitsuste valimise seadused. Peale selle on härra E. Maddison veel tähtsal määral aidanud kaasa trükiseaduse, avalikkude ettekannete seaduse, politseikujundamise määruse ja heakorra ning julgeoleku seaduse väljatöötamisel ja seadnud kokku elukoha muutmise seaduse, mis praegu arutusel riigikogus. Härra E. Maddisoni teeneks tuleb ka lugeda vähemusrahvuste kulturomavalitsuste teostamine ja selleks tarvilikkude tööde ja korralduste tegemine. Nimetatud seaduste väljatöötamisega on härra E. Maddison väga suurel määral aidanud kaasa lahendada siseministeeriumi tähtsamaid ülesandeid: kindlustada neid kodaniku põhiõigusi, mis meie põhiseadus näeb ette ja kodanikkudele annab.

Teine mitte vähema tähtsusega külg tähendatud seaduste juures seisab nende elluviimises ja selleks määruste, juhtnõõride, juhatuste, näpunäidete ja nõuandmises ning töökorraldamises, mis härra E. Maddisoni poolt viljakalt läbi viidud. Kui veel arvesse võtta, et need seadused on kaugel veneaegsest praktikast, et nende läbi oleme jõudnud tükk maad edasi vene vaimust ja korrast Lääne-Euroopa vaimule ja korrale, et seetõttu see, mis loodi, oli kõik ja kõigile uus, siis on selge, kuipalju tuli teha intensiivset ja läbimõeldud tööd, et jõuda sinna, kuhu meie praegu oleme jõudnud märgitud seaduste suhtes.

Härra E. Maddisoni isiklikkudest omadustest ei saa mina märkimata jätta tema suurt tööoskust, töötahet ja töövõimet, mis peaksid olema eeskujuks nii alluvatele ametnikkudele kui ka juhtivatele jõududele. Tema vastutulelikkus, mis on ühendatud suurte teadmiste ja kogemustega eriti just administratiiv-õiguse

alal, on leidnud head hindamist kaastee-
nijate poolt, kellele tema alati on abiks
olnud lahke nõu ja juhatuste andmisega.

Siseministeeriumi juhina ei näe mina
mitte kerge südamega härra E. Maddisoni
lahkumist, kuid saan sellega leppida
ainult teadmises, et uus teenistuskoh-
t võimaldab tema vilunud ja suure tööjõu
täielikumat rakendamist meie seadusand-

lisele tööle ning kindlustab tema majan-
duslikku seisukorda aineliselt, nii et tema
saab ennast veel täiemal määral pühenda
sellele tööle.

Soovin härra E. Maddisonile isikli-
kult ja siseministeeriumi ametkonna ni-
mel raugematu jõudu, edu ja kordamine-
kut tema edaspidises töös.

Siseminister J. Hünerson.

Adm.-osak. direktori hr. E. Dolfi 25 a. teenistusjuubel.

(Käsukiri 12. novembrist s. a. siseministeeriumile.)

Täna saab 25. aastat täis sellest päe-
vast, mil astus riigiteenistusse administ-
ratiiv-osakonna direktor Evald Dolf.
Teenides esialgu aktsiisikontrolörina, läks
härra E. Dolf juba 25. oktoobril 1906. aastal
üle omavalitsuse teenistusse, olles esial-
gu Tallinna linnaameti sekretäriks ning
25. veebruarist 1909. aastast alates
Tallinna linna sekretäriks. Ühtlasi oli
härra E. Dolf ka pikemat aega, 1909. a.
kuni 1916. aastani, Tallinna linnavolikogu
liige. 27. novembril 1918. aastal kutsuti
härra E. Dolf siseministeeriumi teenis-
tusse end. omavalitsusajade peavalitsu-

se juhatajana; pärast selle peavalitsuse
likvideerimist 1. aprillil 1926. a. määrati
härra E. Dolf administratiiv-osakonna
direktoriks, kusjuures tema peaaülesan-
deks jäi omavalitsustesse puutuvate as-
jade juhtimine.

Härra E. Dolf on rakendanud niiviisi
peaaegu terve oma teenistusjõu ja -aja
omavalitsuse tööle, mis seda enam vää-
rib lugupidamist ja tähelepanu, et oma-
valitsusala pole kunagi olnud kerge töö-
ala; see on töö, mis nõuab palju inten-
siivset jõupingutust, suuri teoreetilisi
teadmisi ja praktilist oskust. Eriti on
see ala muutunud tähtsaks Eesti vaba-
riigi päevil, sest teostab ju põhiseaduse
järgi riigivõim valitsemist kohal omava-
litsuste kaudu.

Kõik need omadused, mis nõutakse
juhtivalt ametnikult omavalitsusalal, on
härra E. Dolfil rohkem määral olemas.
Veel enam, härra E. Dolf on olnud meil
kaua aastaid ainsamaks juristik-spetsia-
listiks omavalitsuste küsimustes ja on
praegugi vanem eriteadlane sel alal.
See kõik ei ole jäänud tagajärjeta. Iga-
päevases töös ei panda küll tihti tähele,
mis on saavutatud ühel ja teisel alal, mis
tähtsus on ühel või teisel tööl, missugu-
se ulatusega on isegi harilik töötegemine,
ja alles pikema aja töö kokkuvõte annab
ülevaatliku ja täieliku pildi. Ja tagasi
vaadates härra E. Dolfi raugematule töö-
le, mis on läbi imbutatud asjalikkusest
ja õigluse püüdest, nii paljude aastate,
eriti aga viimase kümne aasta jooksul,
pean tähendama, et tehtud töö on kan-
nud vilja, meie omavalitsuste elu prae-
gusel arenenud kujul pole mõeldav härra
E. Dolfi tööta, ei ole lahutatav härra E.
Dolfi isikust.

Omavalitsusküsimused on peale muu

ka poliitiliselt väga õrnad küsimused ja härra E. Dolfi rikkalikud elukogemused ja suur taktitunne on aidanud lahendada neid küsimusi paremini, kui see oleks korda läinud mõnel vähemkogenud isikul. Seejuures ei ole härra E. Dolfi, vaatamata pikale teenistusajale, millest suurem osa veel langeb vene ajajärku, kivistunud, ta ei ole muutunud bürookraatlikuks ametnikuks, kelle silmaring ja võimed on piiratud kantseleivaimuga, vaid on jäänud inimeseks, kellele pole võõrad elunähtused ja tegeliku elu nõuded. Just viimane härra E. Dolfi oma-

dus on temale tähtsal määral aidanud üle saada neist suurtest raskustest, mis tihti tekivad omavalitsusküsimuste lahendamisel.

Meil seisavad omavalitsuste alal ees veel suured ülesanded, millede teostamine nõuab asjatundjaid ja aastaid. Loodan, et härra E. Dolfil jätkub veel kauaks ajaks raugematu jõudu aidata kaasa lahendada neid ülesandeid ja soovin temale seks südamest õnne, püsivust ja head kordaminekut.

Siseminister J. Hünerson.

Jalgrattavargusest ja selle ärahoidmise võimalusest.

Möödunud suvel võttis meil hoogsalt maad jalgrattavargus. Elmist aastate arvudega võrreldes on iseäranis kohutavalt tõusnud 1928. a. suvel jalgrataste varguste arv. Varastatud jalgratastest on aga väike protsent leitud ja needki enam-vähem juhuslikult.

Mäletatavasti oli vabariigi algaastail hobusevargus epideemiliselt võtnud maad. Politsei ei jõudnud küllalt tagajärjerikkalt võidelda selle pahega. Sama epideemiliselt ähvardab levima hakata jalgrattavargus, seda enam, et jalgrattaid maal ikka rohkem hakatakse tarvitama. Jalgrattaid varastatakse peamiselt suvel ja see raugneb iseenesest talve tulekuga.

Et hobusevargus praegu võrdlemisi haruldane nähtus, võlgname tänu hobusepasside sisseseadmisele. Suuremalt jaolt ei olnud vaja hobust vargale endale, vaid see tehti rahaks, vargus oli sissetulekuallikaks. Sama maksab ka jalgrattavaraste kohta. Hobusepassita osutus varastatud hobuse müümine raskeks, kuna aga passita hobuseostjal läks selle pidamine võimatuks, nii et varastatud hobuse peale passi muretsemine ei olnud ega ole kerge asi, iseäranis passi raamatute tarvitusele võtmisel. Võib kindlasti oletada, et jalgrattavargused meil veelgi suurenevad. Liikuda saab nendega suvel palju kiiremalt kui hobusel ja realiseerimise võimalused on laialdased. Ei ole seepärast ülearune kaaluda küsimust, kuidas panna piir jalgrattavargusele.

Vaatame, missugustes oludes tuleb jälgida politseil jalgrattavargusi. Ligi kaudu 90% kahjusajaist ei tea politseile

anda üles varastatud jalgratta tunnusi, missugused peamiselt oleks firma nimetus ja raaminumber. Öeldakse lihtsait, et mingisugune võõrakeelne sõna oli küll ratta ühele ehk teisele osale trükitud, aga mis nimelt, ei teata. Numbrit olevat küll vaadatud, kuid juba unustatud. Mida aga kindlasti teatakse, see on, et porilaua olnud triip peal ja mõlk sees. Teada on ka sõidunumber ja selle väljandmise koht. Minuti jooksul kõrvaldatav sõidunumber ei ole tunnus, see kõrvaldatakse harilikult kohe ja uuendatakse esimesel võimalusel. Niisuguste rataste otsimine on tagajärjetu, kui energiliselt seda ka ei tehta. Väike osa kahjusajaist teab kõik rattal olevad tunnused. Niisugustel juhtudel on politseil alus, millele tugeneda, ja isegi lootust varastatud eset saada kätte. Kuid siin põrkab otsija teisele takistusele: ratas värvitakse üle teise värviga, mis katab ka firma nimetuse, raaminumbrid tehakse arusaamatuks ja otsimine on enam kui kindel tagajärjetu. Sarnaselt moonutatud ratast ei tunne omanikki ära. Politsei teeb siin kõik, kuid see ei vii soovitud tagajärgedele. Niisugustel juhtudel ei võiks küll jälgijaile midagi ette heita.

Kodanikud olgu valvsamad. Varguste ärahoidmise esimese abinõuna on ikka soovitatud, et kodanikud oma varandusega hoolsamalt käiks ümber, muu hulgas ka jalgratastega: neid ei tohiks jätta valveta ükskõik kuhu, neid tuleks lukustada jne. Vist ainukese abinõuna varastelt ja nende kaasaitajailt võtta võimalus varastatud rattaid kasutada ja

realiseerida on midagi passisüsteemilist panna maksma.

Võiks kaalumisele võtta allpool üldjoontes äratoodud korra, mis mõeldud ühtlasena üle riigi jalgrataste ostmise, edasimüümise ja registreerimise kohta:

Kohustada valla-, alevi- ja linnavaalitsusi registreerima kõiki nende administratiiv-piires olevaid jalgrattaid, mille juures omanikele kindlaksmääratud vormi järgi nimelised sõiduloa anda välja. Registreerimisele ei kuuluks, muidugi, kauplustes ja ladudes olevad jalgrattad. Registreerimisel tuleks jalgrattaid ette näidata. Registrisse kantakse jalgratta omaniku nimi ja elukoht; ratta firma nimetus, raami- ja sõidunumber, eraldised ja märkused edasimüümise, kõlbmatuks muutumise, kadumise jne. üle. Samad teated, arvatud välja märkused, kantakse ühel ajal registreerimisega väljaantavale nimelisele sõiduloale. Registreerija asutus annab jalgratta omanikule ka sõidunumbri. Omavalitsusele kuuluva jalgrattamaksu tasumise märkused tehakse sõiduloale. Sarnase tunnistuse-sõiduloa ja sõidunumbri omanik omandab jalgrattal sõidu õiguse. Registreerimised viia läbi 1. aprilliks 1929. a.

Jalgratta edasimüümisel antakse sõiduluba uuele omanikule üle. Müümine registreeritakse politseis või omavalitsuses, müüja allkirjaga kinnitades. Müüja on kohustatud kahe nädala jooksul, arvates müümise päevast, jalgratta registreerima oma nimelt maha. Ostja on kohustatud registreerima sama aja jooksul jalgratta oma nimele elukoha järgi. Registreerijad asutused on kohustatud alati võrdlema jalgratta tunnusi sõiduloas märgitud tunnustega. Ratta teise administratiiv-piirkonda sattudes, varustatakse see seal maksva järjekorra numbriga, mis märgitakse sõiduloale. Vana sõidunumber antakse selle uuendaja asutusele. Kõlbmatuks muutudes registreeritakse jalgratas selle omaniku poolt vastavas omavalitsuses maha, andes ära sõiduloa ja numbrü.

Kauplusest uue jalgratta ostmisel saab ostja politsei poolt kinnitatud tunnistuse kaasa, mis tõendab jalgratta päritolu ja sisaldab kõiki registreerimisel nõuetavaid teateid. Selle tunnistuse vastu, ratta ettenäitamisel, saab ostja oma elukoha järgi sõiduloa ja numbrü.

Korra mittetäitjad langevad karistuse alla.

Registreerimisel saadud andmed saadavad omavalitsused ära kirjajana (ühelkordne pärast üldregist. läbiviimist) kohalisele kriminaalpolitseile, kellele kohuseks teha kontrollimine, kas registreeritud rataste hulgas ei leidu varastatuid.

Sellise korra maksvusel ei oleks jalgrattavargused enam tulutoovad, kuna neid realiseerida — rahaks teha ei saa, millega ühtlasi ka loodud vargustele tugev takistus. Võimalikul varguse juhul oleks politseil võimalik saada alati varastatud jalgratta kohta teateid, mis kasulikud selle otsimisel, ja sellest informeerida kaasametnikke. Otsimine peaks andma loodetavaid tagajärgi. Ka võib nõuda politseilt sellise korra juures rohkem.

Olgu tähendatud, et ka praegu registreeritakse jalgrattaid, kuid niinimetatud tagaselja ja mitte ühtlaselt igal pool. Omaniku üteluse järgi märgitakse andmed registrisse. Tihti peale on need andmed midagi muud, ainult mitte teated registreeritud jalgrattast. Jalgratta õigete tunnuste varjamiseks võivad olla põhjused mitmesugused. Sõiduluba mingisugust ei ole, seda täidab jalgrattamaksu tasumise kviitung, mis iseenesest midagi ei ütle. Edaspidi ei tuleks kvitungeid anda, vaid need andmed kanda nimelisele loale. Sellega ei oleks eeltoodud korra maksamahakkamisel omavalitsuste töö suurenenud, küll aga muudetud täpsemaks ja viljakamaks.

Mõtted võivad minna lahku ja võidakas öelda, et miks siis jalgrattaid üksi registreerida, muud varandust aga mitte. Peame aga pidama meeles, et jalgratas on liikumisvahend ja omanik on sunnitud jätma selle mõnikord võõras kohas valveta, mida aga kasutab kurjategija. Teiseks aitab jalgratas kurjategijal põgeneda, kannab nii öelda kurjategija eemale sündmuse kohalt, kuna muud varandust kurjategija peab ise edasi kandma või vedama. Kolmandaks kuuluvad jalgrattad juba maksuobjektina registreerimisele. Väljaantav sõiduluba on ühtlasi ka jalgratta pass. Kodanikel, jalgrattaomanikel, oleks tüli rohkem kui praegu, kuid selle eest on kaitstud nende varandus kurjategija eest. Võib arvata, et iga kodanik, jalgrattaomanik, kannab meeeldi registreerimise kohused. **H. H.**

Vallapolitseist.

Vabariigi valitsuse poolt 4. nov. 1925. a. „Riigi Teataja“ nr. 177/178 — 1925. a. vastuvõetud politseiasutuste kujundamise määruse § 11. põhjal tegutsevad meil järgmised politseiasutused: politsei peavalitsus, politsei prefektuurid ja raudteepolitsei, kuid sama määruse § 11. juuresoleva märkuse põhjal peaks tegutsema meil ka veel vallapolitsei kub. asut. s. §§ 847, 848 ja 849 põhjal. Kahjuks ei ole vallapolitsei enesest veel annud elumärke ega pole ka keegi tema elluäratamiseks astunud samme, olgugi, et juba möödub kolm aastat määruse maksma hakkamisest.

Kub. asut. s. § 847. põhjal kuulub vallapolitsei vallavanema võimkonda, kellel on abid, kes täidavad tema käske. Prefektuuril, kui maakonna politsei järeletulijal, on õigus tarviduse korral, kui valla asukoht, suurus ja elanikkude arv nõuavad seda, valda politseilistes asjades jaotada jaoskondadesse, andes neid isiklikult vallavanema ehk vallavanema abide alluvusse, kus vallavanema abidel on täielikud vallavanema õigused, kuid siiski peab vallavanem, kui leidub abide tegevuses puudulikkus või vildakus, võtma tarvitusele vastavad abinõud. Sama seaduse § 848. põhjal on vallavanemal ühes abidega õigus, teatades sellest maakonna politseile, valida endale abiks kümnikke. Edasi sama seaduse § 849. on üles loetud vallavanema ja tema abide kohused ja õigused politseilistes asjades, millistest tähtsamad oleks: valla piirides seaduste ja valitsuse ettekirjutuste välja kuulutamine, maakonna politsei ja teiste ülemusliste asutuste korralduste täideviimine, valvamine, et valla piirides ei levitata vale käsukirju ega ärevust tekitavaid kuulujutte, valla piirides heakorra ja kodanikkude ja nende varanduse julgeoleku kaitseks tarviliste abinõude tarvituselevõtmine, hoolitsema, et ei juhtuks põldude ega heinamaade tallamisi, metsa põletamisi ega salaraiumisi, ning juhtumusel, kui need juhtuvad, vaatama üle

tehtud kahju, tulekahjude, veeuputuste, taudide, loomataudi ja teiste üldiste õnnetuste kordadel abiandmise korraldamine, ja nendest ning teistest erakorralistest juhtumustest prefektuurile teatamine, valla piirides kuritegude juhtumuste kordadel esialgse juurdluse toimetamine, süüdlaste kinnipidamine ja kuriteo jälgede kaitsemine kuni kohtu-uurija kohalejõudmiseni, kahtlaste isikute järele valvamine, hulguste ja väejooksikute kinnipidamine ja nende toimetamine maakonna politsei kätte, valla piirides asuvate turgude, kõrtside, sissesõiduhoovide, kaupluste ja ladude järelevalve heakorra ja kaalude ning mõõtude õiguse suhtes, kogukonna kulul ülevalpeetavates koolides, haigemajades ja teistes avalikkudes asutustes korra järelevalve, rougepanemise järelevalve, kogukonna poolt korrashoitavate teede, sildade, haguteede, ülevedude ja teiste sarnaste ehituste korrasoleku järelevalve ja piirimärkide terveoleku järelevalve.

Siit näeme, et vallapolitseil on suured õigused ja kohused, millistega pidid ja said nemad hakkama vene ajal ja millistega nad peaksid hakkama saama nüüd. Praegu aga näeme, et tühjem kui tühi asi veeretatakse kõik välispolitsei (konstaabli) õlgadele ja see on vallas, iseäranis maksude sissenõudmiste ja igasuguste teadaannete edasitoimetamise suhtes, muutunud nagu valla jooksupoisiks.

Vallapolitsei ellukutsumisega kerkiavad üles muidugi mitmesugused raskused ja küsimused, nagu palgad jne., kuid ka neist peaks üle saadama, sest on kord maksma pandud sellekohane määrus, siis peaks see ka täide viidama. See vähendaks märksa välispolitsei tööd ja välispolitsei võiks täita palju energilisemalt ja tagajärjerikkamalt oma otsekoheseid ülesandeid. Ka võiks siis koguni välispolitsei (konstaablite) koondaminegi kõne alla tulla.

J. P-d.

Politseiniku vilest.

Kordnik V. Paavo.

Igal politseinikul on kaasas väike, kuid tähtis ese — vile. Asendab vile ju raadio, mille abil hädakorral on soodus abi kutsuda.

Heaks omaduseks on tal läbilõikav ja kaugelekestev kõla, mille juures siin veidi peatume. Kõla on toonilt väga sarnane teistele, näit. raudteel tarvitusel olevate ja ka jalgpallimängus vahekohtunikkude jne. viledele. Seetõttu võib juhtuda segadusi just raudtee vilede arvel, ning häda korral võib abi tulemata jääda arusaamatuse tõttu. Võtame näite: pos-

til olevate kordnikkude vahel, kes seisavad üks üheloop, teine teiseloop raudteed, manööverdab vedur, kusjuures raudtee teenijad annavad selleks viledega vastavaid signaale. Kui nüüd postilolev kordnik ka annab vilet, jääb arusaamatuks, kas vile on antud raudteel rongi manööverdamise juures või mujal. Teine pahe seisab selles, et puudub politseis kindlakavaline signalisatsioon viledega; see aga peaks olema ühtlane üle riigi, et aru saada, kas on tarvis abi või tähendab vile midagi muud.

Ametlik osa.

Politseidirektori käsukirjaga 17. oktoobrist s. a. nr. 22.

on Lääne-Saare prefektuuri konstaabel Jüri Kümmisson vabastatud ametist oma palvel, arvates 1. novembrist s. a.

Viru-Järva prefektuuri konstaabel Karl Vitsut on vabastatud ametist oma palvel, arvates 1. novembrist s. a.

Politseidirektori käsukirjaga 6. novembrist s. a. nr. 24.

on Tartu-Valga prefektuuri konstaabel Georg Tattar vabastatud ametist oma palvel, arvates 15. novembrist s. a.

Raudteepolitsei komissari käsukiri 9. novembrist s. a. nr. 28.

Tallinna jaoskonna Nõmme rajooni konstaablile Voldemar Meltsas'ile, kelle poolt 27. oktoobril s. a. paljastati väljaspool raudtee territooriumi asuv vargasalk, kes Nõmme—Vääna kitsaroolisel raudteel lühikese aja jooksul saatis korra mitu vargust, on avaldatud energilise tegevuse eest kiitust.

Käsukirjaga 12. novembrist s. a. nr. 89. siseministeeriumile

on Paide jaoskonna politseikomissar Türril Mihkel Lembit vabastatud ametist oma palvel, arvates 25. novembrist s. a.

Poliitilise politsei 2. järgu assistent Eduard Riis on kinnitatud poliitilise politsei 1. järgu assistendiks, arvates 1. novembrist s. a.

Poliitilise politsei vanem agent Leonhard Kabin on kinnitatud poliitilise po-

litsei 2. järgu assistendiks, arvates 1. novembrist s. a.

Politsei peavalitsuse poolt on antud load:

Laskemoonaga kauplemiseks Johan Jüri p. Jaas'ile Rapla alevikus, maksvusega 9. sept. 1929. a.

Laskeriistade ja laskemoonaga kauplemiseks: Andres Peedu p. Karolin'ile, Valgas, Vabaduse tän. nr. 34, maksvusega 12. oktoobrini 1929. a.; Bernhard Johansonile — Kuressaares, Lossi tän. nr. 3, maksvusega 30. septembrini 1929. a.; Karl Emili p. Siitan'ile — Pärnus, Riia tän. nr. 37-a, maksvusega 9. oktoobrini 1929. a.; Johann Peetri p. Vilsarile — Kuressaares Suure Sadama tän. nr. 16, maksvusega 4. oktoobrini 1929. a.; Aleksander Johani p. Leppikule — Kuressaares Kubermangu tän. nr. 6, maksvusega 15. oktoobrini 1929. a.; Jakob Jaani p. Klaanile — Petseris, Tartu tän. nr. 4, maksvusega 25. oktoobrini 1929. a.; Vidrik Jaagu p. Särgile — Tartus Promenaadi tän. nr. 2, maksvusega 14. oktoobrini 1929. a. ja Aleksander Joosepi p. Amosele — laskeriistade ja laskemoonaga kauplemiseks ning laskeriistade parandamiseks Narvas, Joala tän. nr. 26, maksvusega 20. oktoobrini 1929. a.

Laskeriistade parandamiseks: Jaan Marie p. Vaherile — Kuigatsi vallas, Priipalu alevikus, maksvusega 14. oktoobrini 1929. a., Anton Karli p. Meimerile, Vana-Vändra alevikus, maksvusega 2. novembrini 1929. a. ja Rudolf Jakobi p.

Nõmmele, Mustvee alevis Kivi tän. nr. 9, maksvusega 2. novembrini 1929. a.

Politseidirektori määrustega on tühistatud

Kihnu saarel elutseva Jüri Jakobi p. Vesiku laskeriistaluba haavlipüssi hoidmise ja kandmise osas ja Kaarepera vallas elutsevate Arnold Gustavi p. Kreisi ja Gustav Taveti p. Kreisi laskeriistaload jahipüssi hoidmise ja kandmise osas.

Politsei peavalitsuses on registreeritud järgmised ajalehed ja ajakirjad:

1) Perioodiline trükitoode „Tallinna Maleva Teated“, ilmub Tallinnas üks kord nädalas, väljaandja Kaitseliidu Tallinna Malev, vastutav toimetaja Friedrich Pinka.

„Tallinna Maleva Teated“ trükitakse Tallinna Eesti Kirjastuse-ühisuse trükikojas.

2) Ajakiri „Pärnumaa Maleva Teataja“, hakkab ilmuma Pärnus kaks korda kuus, väljaandja Kaitseliidu Pärnumaa Malev, vastutav toimetaja Jüri Land.

„Pärnumaa Maleva Teataja“ trükitakse Pärnus H. Laane trükikojas.

3) Ajakiri „Eesti Linnukasvataja“, ilmub Tallinnas üks kord kuus, väljaandja ja vastutav toimetaja Rudolf Zero.

„Eesti Linnukasvataja“ trükitakse Tallinnas „Edu“ trükikojas.

4) Ajakiri „Nädal“, ilmub Tartus üks kord nädalas, väljaandja Rudolf Laurits, vastutav toimetaja August Taader.

„Nädal“ trükitakse Tartus, Ed. Bergmani trükikojas.

5) Perioodiline trükitoode „Tartumaa Maleva Teataja“, hakkab ilmuma Tartus kaks korda kuus, väljaandja Kaitseliidu Tartu Malev, vastutav toimetaja Jaan Unt.

Perioodiline trükitoode „Tartumaa Maleva Teataja“ trükitakse Tartus, J. Mällo trükikojas.

6) Perioodiline trükitoode „Harjulane“, hakkab ilmuma Tallinnas kaks korda kuus, väljaandja Kaitseliidu Harju maleva staap, vastutav toimetaja Kristjan Saar.

Perioodiline trükitoode „Harjulane“ trükitakse Keilas „Külvaja“ trükikojas.

7) Perioodiline trükitoode „Rakvere

õpetajate seminari vilistlaskogu teated“, hakkab ilmuma Rakveres, tarviduse järgi, väljaandja Rakvere õpetajate seminari vilistlaskogu, vastutav toimetaja Karl Vilip.

„Rakvere õpetajate seminari vilistlaskogu teated“ trükitakse „Ühistrükikojas“ Rakveres.

8) Ajaleht „Sakalamaa Teataja“, hakkab ilmuma Viljandis, kolm korda nädalas, väljaandja ja vastutav toimetaja Hans Reiner.

„Sakalamaa Teataja“ trükitakse „Sakala“ trükikojas, Viljandis.

9) Ajaleht „Vaba Kodanik“, hakkab ilmuma Tallinnas üks kord nädalas, väljaandja kultuurühing „Vaba Kodanik“, vastutav toimetaja Jaan Peeri.

Ajaleht „Vaba Kodanik“ trükitakse a.-s. „Eestimaa trükikojas“ Tallinnas.

10) Ajaleht „Uusleht“ hakkab ilmuma Viljandis üks kord nädalas, väljaandja ja vastutav toimetaja Augustin Orr.

Ajaleht „Uusleht“ trükitakse E. Hunti trükikojas Viljandis.

11) Ajaleht „Sireen“, hakkab ilmuma Viljandis üks kord nädalas, väljaandja ja vastutav toimetaja Augustin Orr.

Ajaleht „Sireen“ trükitakse E. Hunti trükikojas Viljandis.

12) Ajaleht „Sakala Nädal“ ilmub Viljandis üks kord nädalas, väljaandja Sakala Kirjastusühisus, vastutav toimetaja Aleksander Loorits.

Ajaleht „Sakala Nädal“ trükitakse Viljandis, Sakala trükikojas.

13) Ajaleht „Sakala Pühapäev“ ilmub Viljandis üks kord nädalas, väljaandja Sakala Kirjastusühisus, vastutav toimetaja Aleksander Loorits.

Ajaleht „Pühapäev“ trükitakse Viljandis, „Sakala“ trükikojas.

14) Ajaleht „Pühapäev“ ilmub Viljandis üks kord nädalas, väljaandja Sakala Kirjastusühisus, vastutav toimetaja Aleksander Loorits.

Ajaleht „Pühapäev“ trükitakse Viljandis, „Sakala“ trükikojas.

15) Ajakiri „Nooruslooming“, hakkab ilmuma Narvas 10 korda aastas, väljaandja Alfred Vendt, vastutav toimetaja Adam Bachmann.

„Nooruslooming“ trükitakse Tartus k.-ü. „Postimehe“ trükikojas.

Küsimusi ja kostmisi.

Lugeja R. Küsimus. Konstaabli juure ilmub kodanik ja palub protokollu kokku seada selle üle, et tema on kaotanud oma sõjaväest vabastamise tunnistuse (või isikutunnistuse), kas käib seesugune protokoll või akt tempelmaksu alla, jaataval korral mis alusel?

Vastus: Kuuluvad tempelmaksu alla (Tempelmaksu tariif, nr. 9).

Lugeja J. M. Küsimus. Kas on politsei kohustatud toimetama kätte isikui-

le neie väljaandmiseks kuuluvaid (kohtuotsusel väljaandmiseks määratud) asitõendusi — asju, ja kes tasub sarnase toimingu ühenduses olevad kulud: vedu, postikulud jne.

Vastus: Kr. kp. sead. §§ 375, 777 ja t. kõnelevad ainult tagasiandmisest (возвращаются). Sellest tuleks järeldada, et politsei ei ole kohustatud tagasiandmisele kuuluvaid asju kätte toimetama.

Väljaandja: **Siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastus.** Vastutav toimetaja: **E. Maddison**
Tegev toimetaja: **O. Angelus.**

K u u l u t u s i.

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised tunnistused:

- Trei, Friedrich,** laskeriistaluba nr. 232, v. a. Kuresaare jsk. politseikomissariilt 17. 6. 27 a. (18522)
- Mägi, Mihkel,** arstiabi tsekiraamat nr. 16, v. a. Kangruselja metsaülemalt, ja jahiluba 1928. a. peale, v. a. Saare maa-avalitsuselt. (18523)
- Jürgenson, Juhan Jüri p.,** hobusepass nr. 577, v. a. Rae vallaval. 5. 1. 21 a. (18301)
- Markse, Timofei Ignati p.,** reservitunnistus nr. 13281, v. a. Tallinna tagavarpolgu ülemalt 28. 4. 20 a. (18303)
- Brakel, Robert Moritsi p.,** välispass nr. 5363, v. a. politsei peavalitsuselt 6. 10. 1923 a. (18304)
- Baumann, Aleksander Karli p.,** reservitunnistus nr. 23431, v. a. Sv. korteri ja ehituse osak. ülemalt 2. 4. 20 a. (18308)
- Past, Kristjan Jaani p.,** töövooriäri tunnistus nr. 1051, v. a. Tallinna linna majanduse osakonna poolt 15. 2. 23 a. (18313)
- Reinhold, Aleksandra,** välispass nr. 4938. (13100)
- Nikeborn, Heinrich,** välispass nr. 5337, v. a. politsei peavalitsuselt 14. 1. 27 a. (18912)
- Eduard Eduardi p. Vilkeni poolt väljaantud üldvolitused Aleksander Poleschuk'ile 1926 a. ja Voldemar Eduardi p. Vilkenile ja volitus võlgade sissekasseerimiseks Konstantin Hansu p. Lood'ile. (43052)**

- Trees, Feliks,** välispass nr. 1600, v. a. politsei peavalitsuselt 19. 6. 28 a. (18914)
- Siiberg, Hendrik Jaani p.,** sõjav. vab. tunnistus nr. 1265, v. a. 9. jalaväe polgu ülemalt 4. 10. 20 a. (43268)
- Kalmus, Tõnis Mari p.,** sõjav. vab. tunnistus nr. 11781, v. a. Inseneri pataljoni ülemalt 22. 12. 23 a.
- Kirst, Georg Mihkli p.,** sõjav. vab. tunnistus nr. 2704, v. a. 3. suurtükiväe rügemendi ülemalt 3. 9. 24 a.
- Kanamart, Aleksander Andrese p.,** sõjav. vab. tunnistus nr. 7815, v. a. 7. jalaväe rügemendi ülemalt 21. 12. 26 a.
- Pikk, August Augusti p.,** sõjav. vab. tunnistus nr. 4624, v. a. Piirivalve valitsuse ülemalt 7. 6. 23 a.
- Meesak, Johannes Jüri p.,** kaitsev. vab. tunnistus nr. 1966, v. a. Soomusrongi nr. 2. ülemalt 14. 6. 20 a.
- Nuuter, Aleksander Gustavi p.,** hobusepass nr. 360, v. a. Võnnu vallaval 25. 9. 22 a.
- Kiivit, Märt Märdi p.,** sõjav. vab. tunnistus nr. 2809, v. a. Pärnu kaitseväge ringkonna ülemalt 20. 3. 20 a.
- Bäär, Georg Mihkli p.,** sõjav. vab. tunnistus nr. 7433, v. a. Ratsarügemendi ülemalt 20. 9. 26 a.
- Sassi, Jaan Hansu p.,** sõjav. vab. tunnistus nr. 6998, v. a. Harju maak. rahvaväe ülemalt 31. 3. 20 a.

- Belajev, Joosep, hobusepass nr. 120, v. a. Tudulinna vallaval. 1. 12. 20 a. nr. 120. (43281)
- Mummi, Herman Jaani p., sõjav. vab. tunnistus nr. 6842, v. a. 3. üksiku jalaväe pataljoni ülemalt 4. 10. 23 a.
- Paulus, August Jaani p., sõjav. vab. tunnistus nr. 219/3212, v. a. Sakala jalaväe rügemendi ülemalt 2. 9. 24 a.
- Joosep, Johan Matsi p., sõjav. vab. tunnistus nr. 3864/1417, v. a. 3. jalaväe diviisi intendandi poolt 10. 8. 20 a.
- Liiv, Jaak Jaani p., sõjav. vab. tunnistus nr. 13505, v. a. Viljandi maak. rahvaväe ja Kaitseliidu ülemalt 23. 10. 20 a.
- Närska, August Karli p., sõjav. vab. tunnistus nr. 3058, v. a. L. r. soomusrongi nr. 3. ülemalt 10. 8. 20 a.
- Aader, Hans Kadri p., sõjav. vab. tunnistuse duplikaat nr. 675, v. a. Valga kaitseväe ringkonna ülemalt 6. 7. 28 a.
- Birkholts, Georg Jüri p., reservtunnistus nr. 6807, v. a. Korraldusvalitsuse poolt 29. 6. 20 a.
- Pöder, Mart Mardi p., sõjav. vab. tunnistus nr. 1396, v. a. 9. jalaväe polgu ülemalt 20. 12. 20 a.
- Vint, Georg-Aleksander Jüri p., sõjav. vab. tunnistus nr. 7156, v. a. 2. jalaväe rügemendi Cart. pat. ülemalt 5. 10. 23 a., hobusepass nr. 254, v. a. Koigi vallaval. 17. 12. 21 a. — Aleksander Lande nimele.
- Vint, Georg-Aleksander Jüri p., laske-riista luba nr. 1138, v. a. Viljandi maak. pol. ülemalt 13. 5. 24 a.
- Koort, Aleksander Hansu p., sõjav. vab. tunnistus nr. 4115, v. a. Viljandi rahvaväe ülemalt 13. 12. 24 a.
- Turi, Margus Marguse p., sõjav. vab. tunnistus nr. 1466, v. a. Pärnu kaitseväe ringkonna ülemalt 15. 6. 27 a. (43293)
- Sarapu, Theodor Hansu p., sõjav. vab. tunnistus nr. 5486, v. a. 6. jalaväe rügemendi ülemalt 21. 10. 21 a. (43296)
- Volk, Johannes Johani p., laskeriistaluba nr. 1215/1786, v. a. Järva maak. pol. ülemalt 31. 12. 23 a.
- Reismann, Tõnis Juhani p., sõjav. vab. tunnistus nr. 2523, v. a. Sv. ühend. õppeas. aspirantide kurs. ülemalt 1926 a.
- Burkevitsch, Ernst Jüri p., hobusepass nr. 208, v. a. Öisu vallaval. 11. 12. 20 a. — Juhan Jaagu p. Koortmani nimele.
- Kompus, Vladimir Tõnise p., kaitseliidu liikmekaart nr. 534/14401, v. a. Sakalamaa maleva pealikult 20. 5. 25 a.
- Rookmann, Johannes Mardi p., sõjav. vab. tunnistus nr. 1328, v. a. Harju maak. rahvaväe ülemalt 5. 11. 19 a.
- Kiivit, Jaak Johani p., sõjav. vab. tunnistus nr. 24, v. a. Sakala partisaanide polgu ülemalt 26. 1. 20 a.
- Subi, Hans, v. a. sõjav. vab. tunnistus nr. 13037, v. a. Viljandi maak. rahvaväe ülemalt 22. 10. 20 a.
- Pahkle, Herman Johani p., sõjav. vab. tunnistus nr. 8295, v. a. 3. jalaväe polgu ülemalt 28. 5. 20 a.
- Jänes, Paul Jaani p., sõjav. vab. tunnistus nr. 13365, v. a. Viljandi maak. rahvaväe ülemalt 11. 8. 22 a.
- Parts, Hans Hansu p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Lennuväe ülem. 24. 3. 20 a.
- Niitenberg, Martin Jakobi p., sõjav. vab. tunnistus nr. 8308, v. a. Harju maak. rahvaväe ülemalt 23. 4. 28 a.
- Teppart, August Jaagu p., sõjav. vab. tunnistus nr. 419, v. a. Kindluse suur-
tükiväe 2. grupi ülemalt 5. 1. 21 a.
- Pull, Eduard Andrese p., sõjav. vab. tunnistus nr. 3501, v. a. 6. jalaväe polgu ülemalt 1. 4. 22 a.
- Ebrok, Albert Hansu p., sõjav. vab. tunnistus nr. 1288, v. a. Kindluse suur-
tükiväe divisjoni 3. grupi ülemalt 15. 9. 20 a.
- Murschak, Hirsch Beneli p., Nanseni pass nr. 6141/10179, v. a. politsei peavalitsuselt 1924 a. (13662)
- Jürvetson, Heinrich Jüri p., sõjav. vab. tunnistus nr. 8852, v. a. 3. jalaväe rügemendi ülemalt 21. 5. 21 a. (15401)
- Ollino, Mihkel Mihkli p., laskeriistaluba nr. 2663, v. a. Korraldusvalitsuse ülemalt 19. 4. 21 a. (15403)
- Eberhard, Aleksander Jakobi p., sõjav. vab. tunnistus nr. 11539, v. a. 6. jalaväe rügemendi ülemalt 22. 4. 20 a. (15404)
- Terim, Hans Mihkli p., sõjav. vab. tunnistus nr. 9814, v. a. Skoudipolgu ülemalt 18. 3. 20 a. (15405)
- Mülberg, Jüri Mardi p., laskeriistaluba nr. 2220, v. a. Viljandi-Pärnu abiprefekti poolt 4. 8. 23 a. (15410)
- Riis, Juuli Tõnise t., laskeriistaluba nr. 768, v. a. Viljandi-Pärnu abiprefekti poolt 1927 a. (15411)
- Saar, Aleksander Andrese p., sõjav. vab. tunnistus nr. 4581, v. a. Intendandi-valitsuse poolt 31. 3. 20 a. (15414)
- Liidermann, Johannes Jaani p., sõjav. vab. tunnistus nr. 10241, v. a. Lääne maak. rahvaväe ja Kaitseliidu ülemalt 12. 11. 20 a. (16102)

- Tammann, Andres Andrese p., 3 hobusepassi: 1) nr. 16, v. a. Tori vallaval. 1923 a., 2) nr. 17, v. a. sealtsamast 1923 a. ja 3) nr. 375, v. a. sealtsamast 1921 a. (15413)
- Sarapuu, Juhan Mihkli p., laskeriistaluba nr. 494, v. a. Viljandi-Pärnu abiprefektilt. (16101)
- Abolkaln, Reingold, hobusepass. (17936)
- Duhoy, Ivan, sõjav. vab. tunnistus nr. 8251, v. a. Tartu maak. rahvaväe ülemalt 14. 4. 21 a. (17937)
- Alaniit, Jaan, hobusepass. (17939)
- Alaniit, Semjon, sõjav. vab. tunnistus nr. 3127, v. a. 7. jalaväe rügemendi ülemalt 23. 5. 25 a. (17939)
- Imhof, Verner-Friedrich Adolfi p., laske-riistaluba nr. 722, v. a. Kuresaare jsk. politseikomissarilt 7. 2. 28 a. (18123)
- Lüll, Paul Aleksandri p., sõjav. vab. tunnistus nr. 916, v. a. Narva kaitseliidu ülemalt 27. 2. 21 a. (18614)
- Zur-Mühlen, Paul Maksi p., sõjav. vab. tunnistus nr. 1344, v. a. Kuresaare sõjaväe sanatooriumilt 12. 9. 19 a. (18615)
- Suermann, Jakob Tooma p., sõjav. vab. tunnistus nr. 10330, v. a. Harju maak. rahvaväe ja Kaitseliidu ülemalt 24. 4. 22 a. (18618)
- Kruus, Voldemar Hansu p., sõjav. vab. tunnistuse duplikaat nr. 13441, v. a. Harju kaitseväe ringkonna ülemalt 8. 1. 26 a. (18619)
- Kiigsk, August Kristjani p., sõjav. vab. tunnistuse duplikaat nr. 4317, v. a. Harju maak. rahvaväe ülemalt 10. 5. 26 a. (18621)
- Strauss, Richard Eduardi p., sõjav. vab. tunnistus nr. 2187, v. a. 6. jalaväe rügemendi ülemalt 27. 2. 22 a. (18622)
- Ollmann, Johannes Jaani p., sõjav. vab. tunnistus nr. 2208, v. a. L.-r. soomusrongi ülemalt 20. 5. 28 a. (18624)
- Kreek, August Jaani p., kaitseliidu tunnistus nr. 22268, v. a. Riisipere malev-konna Kernu komp. pealikult. (18626)
- Ivanov, Mihail Ivani p., Nanseni pass nr. 14682/31769, v. a. politsei peavalitsuselt 29. 11. 24 a. (18734)
- Kiristaja, August Samueli p., sõjav. vab. tunnistus nr. 331/3757, v. a. Sakala partisaanide üksiku pataljoni ülemalt 6. 7. 23 a. (18736)
- Hakmann, Osvald Johani p., sõjav. vab. tunnistus nr. 6545, v. a. 7. jalaväe rügemendi ülemalt 26. 10. 25 a. (18751)
- Siimann, Ernst Jaani p., Nanseni pass nr. 680/426, v. a. politsei peaval. 15. 1. 24 a. (18752)
- Põhi, August Kusta p., sõjav. vab. tunnistus nr. 14974, v. a. 7. jalaväe rügemendi ülemalt 4. 10. 23 a. (18754)
- Johanson, Mihkel Tõnise p., tasuta maasaamise tunnistus nr. 1534, v. a. Sm. korraldusvalitsuse poolt 17. 7. 21 a. (43276)
- Batashkov, Nikolai Antoni p., kaitse-liidu tunnistus, v. a. Harju maak. maleva pealikult. (43288)
- A. ja Agneta Benholm'ide välispass nr. 355, v. a. politsei peaval. 1927. a. aprillikuus. (43062)

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised isikutunnistused:

- Tomson, Julie Madise t., v. a. Tall. linna pol. ülemalt 18. 2. 20 a. nr. 9910.
- Leinfeldt, Karl Madli p., v. a. Tall. linna pol. 3. jsk. ülemalt 1920 a.
- Hanssohn, Adolf Juhani p., v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt 17. 7. 24 a. nr. 1194.
- Auning, Johanna Johani t., v. a. Tall. linna 2. jsk. politseikomissarilt 1926 a.
- Ingelmann, Martha Jaani t., v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt 15. 1. 20 a.
- Presnuhin, Semjon Kondrati p., v. a. Rootovo vallaval. 13. 11. 23 a.
- Kook, Salme Mardi t., v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt 23. 8. 20 a. nr. 13972.
- Uskam, Ella Karli t., v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt 16. 1. 20 a. nr. 7192.
- Lohu, Ervin Hansu p., v. a. 4. jsk. politseikomissarilt Tallinnas 30. 7. 26 a. nr. 1163.
- Lehtmann, Oskar Jaani p., v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt 23. 1. 20 a. nr. 9648.
- Randrüütel, Hilda Juhani t., v. a. Jõe-lehtme vallaval. jaanuarikuus 1927 a.
- Karukäpp, Konstantin Jaani p., v. a. 4. jsk. politseikomissarilt Tallinnas 28. 9. 1927 a. nr. 1065.
- Rein, Vladimir Anna p., v. a. Rae valla-val. 21. 11. 24 a. nr. 218.
- Sonlep, Helene Theodori t., v. a. Kuresaare linna pol. ülemalt 24. 11. 19 a. nr. 1.
- Katkusild, Rudolf Jaani p., v. a. Kehtna vallaval. 4. 5. 26 a. nr. 41.
- Saag (sünd. Oja), Salme Aleksandri t., v. a. Patküla vallaval. 12. 12. 19 a. nr. 456.

